

Secció I - Comunitat Autònoma Illes Balears

1.- Disposicions generals

PRESIDÈNCIA DEL GOVERN

Núm. 8686

Llei 7/2001 de 23 d'abril, de l'impost sobre les estades a empreses turístiques d'allotjament, destinat a la dotació del fons per a la millora de l'activitat turística i la preservació del medi ambient.

EL PRESIDENT DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de les Illes Balears ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que s'estableix a l'article 27.2 de l'Estatut d'Autonomia, promulg la següent.

LLEI

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El fenomen turístic, que a Espanya comença a tenir consistència quan els diferents països del nostre entorn entren en un període de prosperitat, té en la nostra comunitat autònoma un dels exponents més destacats. Efectivament, el turisme a les Illes Balears ha tingut un desenvolupament vertiginós, sobretot des dels anys seixanta, i s'ha convertit en el principal i quasi exclusiu motor de l'activitat econòmica i, per això mateix, en el desencadenant d'unes característiques que han determinat, juntament amb el fet insular, la idiosincràsia del seu territori.

La consolidació del turisme com a activitat primordial de les Illes s'ha fonamentat essencialment sobre un producte estandarditzat, amb una bona relació qualitat-preu, la creació del qual, durant anys, gairebé només va mobilitzar com a recursos únics el sol i la platja. No obstant això, des de fa un poc més d'una dècada, aquest turisme de sol i platja ha donat pas a un turisme de vacances més actiu, amb majors exigències respecte de la destinació elegida. A la vegada, aquest fenomen coincideix amb una expansió dels productes turístics dels països de l'entorn mediterrani que, amb uns costos menors i uns recursos menys explotats, podrien significar una seriosa competència per a les nostres illes, competència que conjunturalment s'ha vist disminuïda per diferents circumstàncies geopolítiques, però que no s'ha de perdre de vista a l'hora de realitzar els esforços necessaris per al manteniment de la competitivitat del nostre producte.

D'altra banda, és evident que aquest extraordinari desenvolupament de l'activitat turística ha significat, a més del progrés econòmic i social de la nostra comunitat, un desgast excessiu dels nostres recursos territorials i mediambientals, i que, alhora, ha requerit de les institucions de les Illes Balears un enorme esforç per dotar-les de les infraestructures necessàries capaces de suportar la intensitat amb què es desenvolupa en el seu territori aquesta activitat, amb la finalitat d'aconseguir que els nostres visitants puguin gaudir de l'estada amb la major qualitat i comoditat de manera que vulguin repetir-ne la destinació.

El manteniment de la competitivitat del producte turístic de les nostres Illes exigeix a les institucions un esforç que en garanteixi el desenvolupament sostenible, esforç per al qual s'espera la col·laboració del sector sobre el qual, en definitiva, també revertirà aquesta millora de la qualitat del nostre producte turístic a través, principalment, de la inversió en la preservació del medi ambient, que és el marc en què es desenvolupa l'activitat turística. Aquesta confluència d'accions ja es va produir en anys anteriors, quan l'Administració autonòmica impulsà una sèrie de plans de modernització de la nostra oferta turística (dels allotjaments turístics, amb la Llei 3/1990, de 30 de maig i, posteriorment, de l'oferta complementària, amb la Llei 6/1996, de 18 de desembre) que, perquè fossin efectius, varen haver de comptar amb el concurs del sector turístic privat. Paral·lelament, l'Administració va emprendre els plans d'embelliment de diverses zones turístiques i va assumir la tasca de millorar-ne la qualitat.

Així les coses, i atesa la insuficiència dels mitjans procedents de les fonts estatals, resulta imprescindible trobar fonts de finançament addicional a càrrec de les quals sigui possible implementar les polítiques necessàries a fi que l'activitat turística es pugui continuar desenvolupant harmònicament i que aquest desenvolupament no impliqui a mitjan i llarg termini un risc de deteriorament irreversible de l'equilibri econòmic i mediambiental, al qual la societat balear no pot renunciar.

En aquest sentit, per tant, és possible identificar com a activitat comuna i essencialment turística l'estada en empreses d'allotjament situades en el territori de les Illes Balears.

L'article 58 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, en la redacció continguda en la Llei orgànica 3/1999, de 8 de gener, de reforma de l'Estatut d'Autonomia, atorga a la comunitat autònoma de les Illes Balears, en el marc dels principis de coordinació amb les hisendes de l'Estat i locals, l'autonomia financera que li permeti dur a terme el principi de suficiència de recursos per

poder exercir les competències pròpies de la comunitat autònoma i remet a una futura llei de les Corts Generals la regulació del reconeixement del fet diferencial de la insularitat com a garantia de la solidaritat i de l'equilibri interterritorial.

L'autonomia financera reconeguda en l'article 58 de l'Estatut d'Autonomia es basa en l'article 156 de la Constitució i significa la forma de fer efectiva l'autonomia de les nacionalitats i de les regions que recull l'article 2 de la carta magna. Però, aquest reconeixement ha d'anar acompanyat, d'una banda, de l'atribució a les comunitats autònomes de les competències necessàries per desenvolupar-ne l'activitat financera i, de l'altra, de l'establiment d'una sèrie de principis que permetin una ordenació racional del sistema financer de les comunitats autònomes com el del propi Estat.

La Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, sobre finançament de les comunitats autònomes, recull com a principis bàsics en els articles 2 i 6, la possibilitat jurídica d'establir tributs propis i de disposar de mitjans suficients per afrontar l'exercici de les funcions que formen l'àmbit de les competències pròpies.

Respecte d'aquestes competències, la comunitat de les Illes Balears té atribuïda estatutàriament competència exclusiva respecte de diverses matèries, entre les quals es troben l'ordenació del territori, el turisme, el foment del desenvolupament econòmic dins el territori de la comunitat autònoma i el patrimoni paisatgístic i d'interès per a la comunitat. Així mateix, se li atribueixen, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat i en els termes que estableixi, el desenvolupament legislatiu i l'execució de la protecció del medi ambient i l'ordenació i la planificació de l'activitat econòmica de les Illes Balears.

D'acord amb això, i en exercici del poder tributari emmarcat en els articles 133.2 i 157.1.b) de la Constitució Espanyola, la comunitat autònoma, mitjançant aquesta llei, ha decidit establir l'impost sobre les estades a empreses d'allotjament, en què l'usuari es configura clarament com el subjecte passiu de l'impost i l'empresari turístic reprèn el paper d'agent protagonista en l'obtenció d'uns recursos que milloraran el marc en què desenvolupa aquesta activitat, ja que el rendiment queda afectat al finançament d'actuacions que permetin garantir la millora de la qualitat de l'activitat turística i la preservació del medi ambient de les Illes Balears, com es detalla en els articles 1 i 19 de la Llei.

Com a aspectes més rellevants d'aquest impost, segons es desprèn de la seva regulació, convé destacar-ne els següents:

a) L'impost té per objecte l'estada, com a manifestació de la capacitat econòmica del contribuent, a les empreses d'allotjament.

b) L'ús correcte de la tècnica juridicocotributària demanda que la configuració del contribuent recaigui sobre qui manifesti la capacitat econòmica sotmesa a gravamen, això és, sobre qui estigui allotjat en un establiment dels inclosos en l'article 7 de la Llei, amb la qual cosa queda configurat com un impost directe. Ara bé, aquesta mateixa tècnica, com també l'exacció adequada de l'impost, demanda la col·laboració de les empreses explotadores d'aquests mateixos establiments com a substituïts del contribuent, en l'assumpció de les obligacions materials i formals que comporta, segons l'article 15 i els concordants de la Llei de 30 de març de 2000.

c) La base imposable de l'impost es constitueix a partir de magnituds molt representatives de la matèria gravable, com ara, el nombre d'estades als establiments subjectes a la Llei.

d) Encara que la Llei estableixi com a règim general de determinació de la base imposable el d'estimació directa, el text legal regula com a opció el règim d'estimació objectiva i ho fa amb una clara vocació potenciadora d'aquest règim de determinació de la base imposable. Amb això, es pretén habilitar una via eficaç i efectiva de col·laboració i participació dels empresaris, obligats com a substituïts a l'exacció del tribut, a la vegada que s'aconsegueix un sistema senzill, àgil i estable de quantificació de la càrrega tributària, clarament desincentivador de litigiositat entre aquests col·laboradors i l'Administració tributària.

e) Els criteris de simplificació que presideixen l'estructuració dels aspectes materials de l'impost també s'adverteixen en el sistema de determinació de la quota tributària, ja que, per això, la Llei regula una tarifa senzilla susceptible de ser modificada cada any per la Llei de pressuposts generals de les Illes Balears.

La introducció d'aquesta figura impositiva es planteja, per tant, com a un mecanisme fiscal corrector que fonamentalment pretén fer front a la manca de recursos necessaris per pal·liar el deteriorament mediambiental que comporta l'activitat turística a gran escala, i també aborda amb urgència el dimensionament de les infraestructures bàsiques que exigeix un desenvolupament sostenible.

El caràcter finalista del nou impost garanteix el finançament suplementari dels programes de reconversió turística i mediambiental, que asseguraran el desenvolupament racional i harmònic del principal sector econòmic de les Illes Balears.

f) Per últim, aquesta mateixa vocació simplificadora també queda perfectament reflectida en la regulació dels aspectes formals de l'impost, fonamentalment mitjançant la connexió adequada entre el règim d'estimació objectiva de la base imposable i el sistema de gestió del tribut.

Títol preliminar. Disposicions generals.

Article 1. Objecte de la Llei.

1. Aquesta llei té per objecte crear l'impost sobre estades a empreses turístiques d'allotjament.

2. La recaptació d'aquest impost serà destinada a la dotació del Fons de rehabilitació d'espais turístics, creat per la Llei 12/1999, de 23 de desembre, amb la finalitat de finançar les actuacions a què fa referència el títol V de la llei present.

Article 2. Àmbit d'aplicació.

1. Aquesta llei s'aplica a tot el territori de les Illes Balears.

2. El que estableix aquesta llei s'entén sense perjudici del que disposen els tractats i els convenis internacionals que hagin passat a formar part de l'ordenament jurídic espanyol.

Article 3. Compatibilitat amb altres exaccions.

El tribut que aquesta llei regula és compatible amb qualsevol altra exacció que s'exigeixi per finançar les activitats administratives encaminades a conservar i millorar el medi ambient.

Article 4. Naturalesa de l'impost.

L'impost sobre estades a empreses turístiques d'allotjament és un tribut directe i propi de les Illes Balears, que grava les estades que fan les persones físiques a empreses d'allotjament. La seva recaptació queda afectada al finançament de les activitats a què es refereix l'article 1 d'aquesta llei.

Article 5. Objecte de l'impost.

L'impost sobre les estades a empreses turístiques d'allotjament té per objecte, en els termes que estableix aquesta llei, el gravamen sobre les estades fetes a empreses turístiques, qualsevol que en sigui el domicili fiscal, sempre que els seus establiments estiguin situats en el territori de les Illes Balears.

Títol primer. Subjecció a l'impost: aspectes materials, personals i temporals.**Capítol I. Fet imposable i exempcions.****Article 6. Fet imposable.**

1. Constitueixen el fet imposable de l'impost les estades, comptades per dies, que hagi fet el contribuent als establiments de les empreses turístiques d'allotjament situats al territori de les Illes Balears.

2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'empreses turístiques d'allotjament:

- a) Els hotels d'1, 2, 3, 4 i 5 estrelles.
- b) Els hotels apartaments d'1, 2, 3, 4 i 5 estrelles.
- c) Els apartaments turístics d'1, 2, 3 i 4 claus.
- d) Els habitatges turístics de vacances.
- e) Els càmpings o campaments de turisme.
- f) Els hotels rurals.
- g) Els establiments de turisme d'interior i els d'agroturisme.
- h) Els altres establiments que, d'acord amb la Llei 2/1999, de 24 de març, general turística de les Illes Balears, tinguin la consideració d'empresa turística d'allotjament.

i) Aquells als quals, per llei, els sigui atribuïda aquesta condició.

3. Tenen també, als efectes d'aquesta llei, la consideració d'empreses turístiques d'allotjament, les persones físiques o jurídiques que duen a terme l'activitat d'arrendament de béns immobles i presten addicionalment serveis complementaris propis d'establiment hotel·ler, com es determinarà reglamentàriament.

Article 7. Exempcions.

1. En queden exemptes:

- a) les estades que hi facin els infants de fins a dotze anys d'edat.
- b) les estades subvencionades per programes socials d'una administració pública de qualsevol estat membre de la Unió Europea.

2. L'aplicació d'aquestes exempcions queda condicionada a l'aportació pel contribuent de la justificació documental que es determini reglamentàriament.

Capítol II. Subjecte passiu.**Article 8. Contribuent.**

Són subjectes passius de l'impost a títol de contribuents totes les persones físiques que facin una estada a les empreses d'allotjament a què es refereix l'article 6 d'aquesta llei.

Article 9. Substitut.

1. Tenen la consideració de substitut del contribuent, i estan obligades a complir les obligacions materials i formals establertes en aquesta llei i en les disposicions que la desenvolupen, les persones físiques i jurídiques, com també les entitats que no tenen personalitat jurídica a què es refereix l'article 33 de la Llei general tributària, que siguin titulars de les empreses que exploten els establiments a què es refereix l'article 6 d'aquesta llei.

2. En els supòsits d'arrendament de béns amb serveis complementaris, tenen la consideració de substituïts del contribuent les persones físiques o jurídiques que, bé com a propietaris o com a mitjancers, facin aquesta activitat.

Article 10. Responsables.

1. Responen solidàriament de l'ingrés dels deutes tributaris corresponents a les quotes meridades pels contribuents, les persones o les entitats que contractin directament, fent de mitjancers amb les empreses i els establiments a què es refereix l'article 6, i que satisfacin per compte dels contribuents les estades que aquests contractin.

2. En aquests supòsits, es presumeix que la persona o entitat intermediària actua com a representant del contribuent, que n'assumeix les obligacions tributàries i que el substitut es pot adreçar, en les condicions que reglamentàriament es determinin, contra aquest, per tal d'exigir el pagament del tribut.

Capítol III. Meritació i exigibilitat.**Article 11. Meritació.**

L'impost es merita amb cada estada feta per dia o fracció als establiments a què es refereix l'article 6 d'aquesta llei.

Article 12. Exigibilitat.

1. L'impost l'ha d'exigir el substitut al contribuent en iniciar l'estada, i aquest darrer és obligat a satisfer-ne l'impost.

2. L'exigència de l'impost s'ha de fer en factura o en un document anàleg per cada contribuent i s'hi han d'indicar separadament la base imposable i la quota aplicada.

3. Els requisits i el contingut d'aquesta factura s'han d'establir reglamentàriament, com també els supòsits en què aquesta obligació de caràcter documental pot ser substituïda per una altra o, si fos el cas, suprimida.

Títol segon. Aspectes quantitius: base imposable i quota.**Article 13. Base imposable.**

1. La base imposable està constituïda pel nombre de dies de què consta cada estada que es faci als establiments a què es refereix l'article 6 d'aquesta llei.

2. S'ha d'entendre per dia el període horari que va de les 12.00 hores del migdia fins a les 12.00 hores de l'endemà. En el cas que sigui una estada inferior a aquest període, s'ha de considerar com un dia.

3. La determinació de la base imposable s'ha de dur a terme mitjançant els règims següents:

- a) Estimació directa, que s'ha d'aplicar com a règim general.
- b) Estimació objectiva, que s'ha de regular reglamentàriament d'acord amb les normes següents:

PRIMERA. Els substituïts del contribuent que reuneixin les circumstàncies previstes en les normes reguladores d'aquest règim, han de determinar la base imposable d'acord amb aquest règim, llevat que renunciïn a aplicar-lo, en els termes que reglamentàriament s'estableixin.

SEGONA. Per a l'estimació de la base imposable en el règim d'estimació objectiva, es poden utilitzar, entre d'altres, els signes, els índexs o els mòduls següents: el tipus i la categoria d'establiment; el període d'obertura; la temporada o estació en què l'establiment romangui obert; el grau d'ocupació; i la localització geogràfica de l'establiment dins el territori de les Illes Balears.

c) Estimació indirecta, que s'ha d'aplicar d'acord amb el que disposa la Llei general tributària.

Quan l'Administració tributària faci la determinació de la base imposable pel règim d'estimació indirecta, s'han de tenir en compte preferentment els signes, els índexs o els mòduls establerts per a l'estimació objectiva.

Article 14. Quota tributària.

L'impost s'ha d'exigir per aplicació d'una quota fixa, d'acord amb la tarifa següent:

Classe d'establiment i categoria	Euros/dia estada
Hotels i hotels apartaments de 5 estrelles	2
Hotels i hotels apartaments de 4 estrelles	1
Hotels i hotels apartaments de 3 estrelles	1
Hotels i hotels apartaments de 2 estrelles	0,5
Hotels i hotels apartaments d'1 estrella	0,5
Apartaments turístics de 4 claus	2
Apartaments turístics de 3 claus	1
Apartaments turístics de 2 claus	1
Apartaments turístics d'1 clau	0,5
Habitatges turístics de vacances	1
Arrendament de béns amb serveis complementaris	1
Càmpings o campaments de turisme	0,75
Hotel rural	1
Hotel d'interior	1
Agroturisme	0,25

Títol tercer. Normes de gestió.

Article 15. Gestió.

1. El procediment de gestió d'aquest impost s'ha de dur a terme per mitjà d'una declaració que inclogui els elements que permetin determinar la quantia del tribut, declaració que ha de presentar el substitut del contribuïent.

2. A aquests efectes, pertoca al contribuïent, en el termes que es determinin reglamentàriament, comunicar els elements constitutius del fet imposable i, al substitut del contribuïent, presentar la declaració a què es refereix el paràgraf anterior en els llocs i en els terminis que es determinin reglamentàriament. Així mateix, el substitut està obligat a fer l'ingrés del deute tributari.

3. Tant la declaració tributària com la liquidació i l'ingrés dels deutes s'han de formalitzar en els documents que reglamentàriament es determinin.

4. Quan el substitut del contribuïent no presenti la declaració que inclou els elements que permeten determinar la quantia del tribut, l'Administració, d'ofici, pot girar-li'n la liquidació provisional que pertoca, d'acord amb el que estableix l'article 123 de la Llei general tributària. En aquest cas l'Administració, a fi de determinar la base imposable, pot fer servir, si n'és el cas, els signes, els índexs i els mòduls que reglamentàriament es fixin per al règim d'estimació objectiva.

Article 16. Comprovació i inspecció.

La gestió, la comprovació i la inspecció del compliment de les obligacions que aquesta llei estableix, com també la imposició de les sancions pertinents, corresponen a la Conselleria d'Hisenda i Pressuposts.

Article 17. Infraccions i sancions.

Les infraccions tributàries s'han de qualificar i sancionar d'acord amb el que disposen la Llei general tributària i la resta de disposicions, complementàries o concordants, que regulen la potestat sancionadora de l'Administració pública en matèria tributària.

Títol quart. Recursos.

Article 18. Recursos.

Contra els actes administratius en aquesta matèria, es pot interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició o, directament, reclamació davant els òrgans economicoadministratius de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Títol cinquè. Destinació de la recaptació.

Article 19. Destinació de la recaptació.

1. El fons a què fa referència l'article 1.2 d'aquesta llei podrà finançar totalment o parcialment els projectes o les actuacions que persegueixin alguns dels objectius següents:

a) Remodelació i rehabilitació de zones turístiques per a potenciar-ne la qualitat, incloent la introducció, en aquest sector, de sistemes d'estalvi i eficiència de l'aigua, així com de tècniques d'estalvi, eficiència i desplegament d'energies renovables.

b) Adquisició, recuperació, protecció i gestió sostenible d'espais i recursos naturals.

c) Defensa i recuperació dels béns integrants del patrimoni històric i cultural en zones d'influència turística.

d) Revitalització de l'agricultura com a activitat competitiva, potenciant especialment la utilització de l'aigua derivada de la depuració terciària.

e) Gestió sostenible dels espais naturals que permeti la conservació duradora de la seva biodiversitat. En especial, el desenvolupament de les figures de Reserva de la Biosfera, Parcs Naturals i d'altres prevists a la legislació vigent.

2. Correspondrà al conseller competent en matèria de turisme, fer la selecció i la proposta dels projectes o de les actuacions que s'hagin de finançar amb el fons a què es refereix l'apartat anterior. Una vegada seleccionats, se n'ha de sol·licitar l'informe preceptiu al Consell Assessor del Turisme de les Illes Balears, com també als consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. Juntament amb aquests informes, el conseller competent en matèria de turisme elevarà la seva proposta a la Comissió Interdepartamental del Turisme, perquè l'aprovi o la denegui.

Disposició addicional única. Comissió Mixta d'Avaluació.

1. La Comissió Mixta d'Avaluació té com a funció principal formular la proposta dels signes, els mòduls i els índexs que ha de fixar el conseller d'Hisenda i Pressuposts per determinar la base imposable en règim d'estimació objectiva.

2. La Comissió Mixta d'Avaluació, la composició, el règim de funcionament, les funcions i altres aspectes de la qual s'han d'establir reglamentàriament, l'han d'integrar representants de la Conselleria de Turisme, de la Conselleria d'Hisenda i Pressuposts i de les organitzacions empresarials més representatives dels sectors de l'hostalatge en l'àmbit de la comunitat autònoma.

3. La proposta que formuli la Comissió Mixta d'Avaluació s'ha de fonamentar en els informes i els estudis dels sectors afectats, així com en els resultats del seguiment efectuat per la mateixa Comissió sobre la implantació i la repercussió de l'impost. Quan hi concorren circumstàncies excepcionals que ho justifiquin, la Comissió Mixta d'Avaluació pot proposar, abans d'acabar el període de vigència, la revisió dels signes, els mòduls i els índexs ja fixats.

Disposició transitòria única. Aplicació del règim d'estimació objectiva de la base imposable de l'impost.

1. Els signes, els mòduls i els índexs que hagin de ser aplicats durant el primer bienni per determinar la base imposable de l'impost, en règim d'estimació objectiva es fixaran i publicaran dins el primer mes transcorregut des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

2. S'ha d'establir reglamentàriament el termini perquè els titulars d'empreses turístiques d'allotjament situades al territori de les Illes Balears puguin renunciar al règim d'estimació objectiva de la base imposable de l'impost.

La renúncia a què es refereix el paràgraf anterior s'ha de formalitzar en el document, el model del qual ha d'aprovar a aquest efecte la Conselleria d'Hisenda i Pressuposts, el qual s'ha de presentar en el lloc que es determini reglamentàriament.

Disposició final primera. Habilitació a la Llei de pressuposts generals.

La Llei de pressuposts generals de les Illes Balears pot modificar les tarifes de l'impost que regula aquesta llei.

Disposició final segona. Desplegament reglamentari.

Es faculta el Govern de les Illes Balears per dictar totes les disposicions que siguin necessàries per desenvolupar i aplicar aquesta llei.

Disposició final tercera. Entrada en vigor.

L'impost que aquesta llei regula entrarà en vigor als sis mesos d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Per tant, orden que tots els ciutadans guardin aquesta llei que els tribunals i les autoritats als quals pertoca la facinguardar.

Palma, a vint-i-tres d'abril de dos mil u.

EL PRESIDENT,

Francesc Antich i Oliver

El Conseller d'Hisenda i Pressuposts,

Joan Mesquida Ferrando

— o —